

**ИЗВЈЕШТАЈ
КОМИСИЈЕ О ПРИЈАВЉЕНИМ КАНДИДАТИМА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ
ДОЦЕНТА**

I ПОДАЦИ О КОНКУРСУ

Конкурс објављен: Дневни лист "Глас Српске" од 31. децембра 2013. године
Ужа научна област: Међудисциплинарне друштвене науке
Назив факултета: Факултет за производњу и менаџмент Требиње
Број кандидата који се бирају: један (1)
Број пријављених кандидата: један (1)

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Први кандидат

1. Основни биографски подаци

Име, име родитеља и презиме: **БЛАГОЈЕ (ДУШАН) ШУПИЋ.**
Датум и мјесто рођења: 16.09.1972. године, Требиње.
Установа у којој је био запослен:
Мјешовити Холдинг „Електропривреда Републике Српске“ Матично предузеће, а.д., Требиње.
Звања/радна мјеста:

- Референт за продају и наплату електричне енергије;
- Финансијски контролор електродистрибуција;
- Извршни директор за економске, правне и опште послове;
- Директор Дирекције за односе са регулаторима и међусобне економске односе;
- Извршни директор за економско-финансијске послове.

Научна област: Друштвене науке.
Научно поље: Остале друштвене науке.
Ужа научна област: Међудисциплинарне друштвене науке.

Чланство у научним и стручним организацијама или удружењима:

- Члан је удружења економиста Републике Српске (SWOT), гдје је Предсједник секције за енергетику;
- Члан је уређивачког одбора, интерног информативног часописа „ЕРС“, Мјешовитог Холдинга Електропривреде Републике Српске.

2. Биографија, диплома и звања

Основне студије:

Назив институције: Универзитет у Подгорици, Економски факултет.

Мјесто и година завршетка: Подгорица, 1998. година.

Смјер: Финансије.

Постдипломске студије:

Назив институције: Универзитет у Подгорици, Економски факултет.

Мјесто и година завршетка: Подгорица, 2006. година.

Назив магистарског рада: „Регулација електропривреде и успостављање електроенергетског тржишта за регион Балкана“.

Ужа научна област: Пословна економија.

Докторат :

Назив институције: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет.

Мјесто и година завршетка: Бања Лука, 2011. година.

Назив дисертације: „Стварање и финансијски ефекти електроенергетског тржишта Југоисточне Европе“.

Ужа научна област: Пословна економија и финансије.

3. Научна /умјетничка дјелатност кандидата

ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА:

Докторска дисертација др Благоја Шупића, дипл. ек. под насловом „СТВАРАЊЕ И ФИНАНСИЈСКИ ЕФЕКТИ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКОГ ТРЖИШТА ЈУГОИСТОЧНЕ ЕВРОПЕ„ је научни допринос кандидата у области међудисциплинарних друштвених наука.

Презентирана истраживања у докторату показала су неопходност стварања регионалног електроенергетског тржишта Југоисточне Европе и његове финансијске и синергијске ефекте за све земље учеснице на овом тржишту. Стварањем регионалног електроенергетског тржишта Југоисточне Европе од неколико тренутно непривлачних мањих националних електроенергетских тржишта може настати ефикасно јединствено регионално електроенергетско тржиште. Такво тржиште може обезбиједити позитивне финансијске и укупне синергијске ефекте за све земље учеснице, односно за њихове електроенергетске секторе. Позитивни ефекти ће бити различити од једне до друге земље чланице, што ће зависити од њене величине, географског положаја, организованости, степена искоришћености природних ресурса, те компаративних предности, које има електроенергетски сектор поједине земље у односу на регион.

Стварање електроенергетског тржишта Југоисточне Европе обезбиједиће електроенергетском сектору Републике Српске постизање позитивних финансијских ефеката бољом валоризацијом његових истакнутих компаративних предности. Да би до тога дошло, електроенергетски сектор Републике Српске, као дио регионалног електроенергетског тржишта Југоисточне Европе, мора спремно дочекати стварање регионалног електроенергетског тржишта Југоисточне Европе. Због тога је потребно да електроенергетски сектор Републике Српске одмах приступи испуњавању потребних предуслова за учествовање на електроенергетском тржишту Југоисточне Европе, како би се валоризовали његови позитивни финансијски ефекти што прије. Таквој

интеграцији у регионално електроенергетско тржиште Југоисточне Европе треба да претходи осмишљена либерализација електроенергетског тржишта Републике Српске уз стварање предуслова за увођење ефикасног механизма регионалне трговине, што подразумева имплементацију свих директива Европске Уније које се односе на национално електроенергетско тржиште.

Др Благоје Шупић је за своје истраживање изабрао ову врло актуелну тему будући да се ради о сложеним теоријским и практичним питањима, како због значаја електричне енергије као специфичне робе, тако и због електроенергетског тржишта Југоисточне Европе у настајању. У том смислу истражио је и потенцијалне могућности искоришћења повољног географског положаја и структуре електроенергетског сектора Републике Српске.

Докторска дисертација др Благоја Шупића може се класификовати као потребно, неопходно и вриједно истраживање, чији се научни допринос огледа у конституисању модела структурне подршке стварања регионалног електроенергетског тржишта.

У том смислу, закључци до којих је др Шупић дошао у предметном истраживању су чврсто научно засновани, а постављене хипотезе су успјешно доказане. Имајући у виду мањак стручне литературе из ове области на српском језику, научни приступ примијењен у оквиру дисертације и остварено конкретно и систематизовано научно истраживање, чине њен допринос науци још значајнијим.

ОБЈАВЉЕНИ НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАДОВИ

Др Благоје Шупић се бавио научно-истраживачким, аналитичким и публицистичким радом. У том контексту је објавио:

1. Благоје Шупић: „РЕГУЛАЦИЈА ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ И УСПОСТАВЉАЊЕ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКОГ ТРЖИШТА ЗА РЕГИОН БАЛКАНА“, Требиње, 2006.

Ово је књига чији су рецензенти проф. др Веселин Вукотоћ, академик Пантелија Дакић и проф. др Љубинко Дедовић. Књига обухвата 143 странице и поред увода и закључка, подјелена је на пет дијелова.

Први дио књиге, обрађује настанак, улогу и значај електропривреде, те електропривредну дјелатност и концесије у електропривреди.

Други дио обрађује проблеме и форме економске регулације те механизме регулације (стопе повраћаја, подстицаје, уговорне и управљачке). У том контексту анализирани су Тарифни системи и цијене електричне енергије.

У трећем дијелу се указује на "општа правила" за организовање електроенергетског сектора, рад преносног и дистрибутивног система, као и организацију приступа систему.

Четврти дио говори о различитим иницијативама и условима за стварање регионалног електроенергетског тржишта.

У петом дијелу су обрађене карактеристике Електропривреде Републике Српске и значај електроенергетског тржишта Балкана за Електропривреду Републике Српске са низом приједлога за унапређењем електроенергетског тржишта у Републици Српској.

Посматрајући књигу у цјелини, како по начину истраживања (методологији) и садржају (анализи грађе и аргументацији), тако датим предлозима за унапређење регулативе и успостављање електроенергетског тржишта за регион Балкана, недвосмислено се може рећи да је др Благоје Шупић показао не само способност за бављење научно - истраживачким радом, већ и да је дао свој допринос за унапређење дјелатности из области Електропривреде Републике Српске и Балкана.

2. Благоје Шупић, Дуња Мирјанић: „СИРОМАШТВО, НЕЗАПОСЛЕНОСТ И НЕДОСТАТАК СОЦИЈАЛНИХ КОНТАКАТА КАО ГЛАВНИ ЕЛЕМЕНТИ СОЦИЈАЛНЕ ИСКЉУЧИВОСТИ“, Међународни научни скуп "Друштвена криза и превазилажење сиромаштва у Републици Српској и БиХ", Бања Лука, 2009. (стр. 209.-218.)

У овом научном раду разматрају се проблеми сиромаштва, незапослености и недостатка социјалних контаката као главног елемента социјалне искључивости. Социјална искључивост се углавном доводи у везу с појмовима сиромаштва, незапослености, неједнакости и дискриминације.

У раду се на основу савремене свјетске литературе и искустава Велике Британије, Француске и других земаља Европске Уније, прецизирају појмови социјалне искључивости, депривације (ускраћености) и сиромаштва. У раду се посебно наглашава национална стратегија за борбу против социјалне искључивости, а која се истовремено односи и на остваривање људских права како би се за најосјетљивије групе спријечило даље искључивање појединаца и група којима пријети та опасност. У раду су наведене различите стратегије и мјере за рјешавање социјалне искључивости, као и јасно научно разграничење појма социјалне искључивости од низа сличних појмова, као што су сиромаштво и маргиналност.

3. Благоје Шупић: „ПРАВИЛА ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКОГ ТРЖИШТА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ“, Међународни научни скуп Енергетика 2010, Златибор, 2010. (стр. 58.-64.)

Овај научни рад говори о томе да је електроенергетско тржиште специфично и веома осјетљиво, што условљава потребу да има своја јасна и стандардизована правила. Тако се са нивоа Европске Уније приступило стварању јединственог електроенергетског тржишта. Јединствено тржиште је тржиште гдје владају иста правила и гдје нема баријера улазу предузећа из једне земље у бизнис на подручју других земаља које чине јединствено тржиште.

Циљеви енергетске политике Европске Уније су функционисање електроенергетског тржишта, осигурање сигурности снабдјевања енергијом, промоција енергетске ефикасности, већи стандард услуга, смањење цијена и повећање конкуренције, као и развој нових обновљивих облика енергије. У сврху провођења циљева донешена је Директива 2003/54/ЕК, којом је дефинисан потребан ниво општих правила за организовање унутрашњег националног тржишта електричне енергије држава чланица и убрзање процеса либерализације са циљем постизања потпуно оперативног тржишта Европске Уније. Овом Директивом су дефинисана општа правила за организовање националних електроенергетских тржишта чије испуњење је услов за учествовање на јединственом електроенергетском тржишту Европе.

Општа правила дефинисана Директивом 2003/54/ЕК у суштини се свде на обавезу раздвајања активности "превоза" (преноса и дистрибуције) електричне енергије од осталих дјелатности (производње, снабдијевања и трговине) и регулацију "превоза". Раздвајање потпуно вертикално интегрисаних електропривредних предузећа која обављају електроенергетску дјелатност је механизам избјегавања сукоба интереса између активности "превоза" енергије (пренос и дистрибуција) и техничког управљања електроенергетским мрежама за "превоз" енергије од осталих дјелатности код потпуно вертикално интегрисаних електропривредних система, а прије свега од трговине енергијом. Основни елементи раздвајања су правно, функционално и рачуноводствено раздвајање дјелатности. Регулација подразумијева постојање политички и економски независног регулаторног тијела, које има овлаштење да доноси обавезујуће акте за учеснике на тржишту електричне енергије.

У циљу јачања унутрашњег електроенергетског тржишта Европска Унија донијела је "нову" Директиву 2009/72/ЕК којом жели да обезбиједи бољу заштиту купаца, као и користи компанијама од тржишних цијена, пружајући им шансу да буду конкурентни на отвореном електроенергетском тржишту, промовишући одрживост путем стимулса енергетске ефикасности. Не успјевши да Директивом 2004/54/ЕК постигне неке од дефинисаних циљева Европска Унија је исту замијенила новом Директивом 2009/72/ЕК, која представља дораду постојеће. Суштинске измјене дефинисане овом Директивом односе се на отклањање дискриминације код приступа мрежи, успостављање оператора преносног система који је независан од интереса снабдијевања и производње, давању већих овлашћења регулаторним тијелима те њихову бољу сарадњу кроз новоформирану Агенцију за сарадњу између регулатора, као и обавезу јавне услуге и заштите интереса купаца.

Само организовање компатибилних електроенергетских тржишта у осталим регионима са јединственим електроенергетским тржиштем Европске Уније подразумијева њихово ефикасно функционисање и оперативно дјеловање. Због тога Европска Унија, развојем праваца глобализације, стандардизације и специјализације, своја правила за организовање електроенергетског тржишта, односно свој дизајн тржишта, намеће и осталим регионима.

4. Благоје Шупић, Кораљка Ковачевић - Марков, Драго Станивуковић: „ОТВАРАЊЕ ВЕЛЕПРОДАЈНОГ ТРЖИШТА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ У ЈУГОИСТОЧНОЈ ЕВРОПИ - ОСВРТ НА БИХ СА ПОСЕБНИМ НАГЛАСКОМ НА ЕЛЕКТРОПРИВРЕДУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ (ЕРС)“, Пета Међународна Експертска Конференција о питањима дерегулације тржишта електричне енергије у Југоисточној Европи (DEMSEE 2010), Крит, Грчка, 2010.

Овај научни рад разматра процес формирања регионалног електроенергетског тржишта Балкана и његово интегрисање у унутрашње тржиште Европске Уније. Одлучујућу улогу у остваривању предуслова за отварање тржишта требали би имати Оператори преносног система. Као полазне основе за развој регионалног тржишта уважене су садашње праксе трговања (OPCCOM i South Pool). Кључни резултати Студије су дизајн регионалног тржишта (RMD) и акциони план за имплементацију. Док студија предлаже као најбоље рјешење успоставу регионалног тржишта заснованог на дан-унапријед тржишту (DAM) са додјелом DAM имплицитних аукција и прекограничних капацитета, на заинтересованим странама је да одлуче о приступу и могућностима за успостављање регионалног тржишта. Земље потписнице Уговора о успостављању Енергетској Заједници Југоисточне Европе обавезне су да своје правне и регулаторне оквире ускладе и доведу на ниво који би омогућио несметану трговину на veleпродајном тржишту и поспјешии конкуренцију (уклањање административних и техничких баријера).

У раду је такође, описан и процес либеризације електроенергетског тржишта у БиХ који се одвија постепено, али и доста усопорено и таква слична ситуација је и у региону Југоисточне Европе (изузетак Румунија и Бугарска). Размотрен је и развој енергетике Републике Српске и функционисање Електропривреде Републике Српске које се посматра у условима постепеног отварања тржишта, увођења конкуренције и успостављање цијена електричне енергије на економски одрживом нивоу.

5. Благоје Шупић, Кораљка Ковачевић - Марков, Никола Тешановић: „ТРЖИШТЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ У БИХ - ПОГЛЕД НА ЕЛЕКТРОПРИВРЕДУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, Шеста Међународна Експертска Конференција (DEMSEE 2011), Блед, Словенија, 2011.

Овај научни рад указује да је најважнији догађај у енергетском сектору у Европи

усвајање нових прописа Европске Уније о унутрашњем енергетском тржишту. Од новог 3. енергетског пакета легислативе се очекује да ојача енергетско тржиште, обезбједи већу заштиту потрошача и корист од најнижих могућих цијена енергије, док се енергетским компанијама нуди прилика за конкурентност под једнаким условима. У раду је детаљно описано функционисање електроенергетског тржишта, уобзирујући све специфичности БиХ у односу на остале земље региона, а једна од основних карактеристика БиХ је њена унутрашња комплексност. Тржиште је подијељено дуж граница два ентитета, Републике Српске и Федерације БиХ. Брчко Дистрикт је одвојена независна мала административна јединица. Учешћем у овом процесу, БиХ је потврдила своју спремност да реформише енергетски сектор, либерализује електроенергетско тржиште и хармонизује своју политику са чланицама Европске Уније.

У раду је дат и осврт на функционисање Електропривреда Републике Српске као значајног извозника електричне енергије на регионалном тржишту.

6. Благоје Шупић, Коралка Ковачевић - Марков, Драго Станивуковић, Велибор Шиповац: „ТРЖИШТЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ - ПРАКСА И БУДУЋИ КОРАЦИ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ/БИХ“, Седма Међународна Експертска Конференција (DEMSEE 2012), Букурешт, Румунија, 2012.

Овај научни рад даје преглед стања на електроенергетском тржишту у земљама Европске Уније везано за регулисане цијене електричне енергије за крајње купце, јавног снабдјевача и резервног снабдјевача, преглед садашњег стања, као и будуће кораке у процесу отварања електроенергетског тржишта у Републици Српској. Проблематика отварања електроенергетског тржишта у Републици Српској регулисана је Законом о електричној енергији и подзаконским актима које доноси Регулаторна комисија. Обзиром да прописима Републике Српске нису били дефинисани критеријуми и динамика отварања тржишта након 01.01.2012. године, неопходно је било да се крајем 2011. године приступи измјенама постојећих аката који регулишу ову проблематику, уз поштовање међународних обавеза које је БиХ преузела потписивањем Уговора о успостављању Енергетској Заједници Југоисточне Европе. Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске (РЕРС) је у марту 2012. године утврдила и нацрт Одлуке о измјенама и допунама општих услова за испоруку и снабдијевање електричном енергијом.

У раду је дат упоредни преглед важећих цијена у Републици Српској са окружењем за стандардног индустријског потрошача, као и поређење за конкретног индустријског потрошача (Фабрика глинице Бинач), а такође и преглед очекиване цијене услуге “Јавног снабдјевања” у периоду након 07.07.2012. године. Истакнуто је да се и у наредном периоду у Републици Српској, као и у другим земљама региона очекују даљи кораци који се односе на унапређење електроенергетског тржишта.

Осим наведених научних радова, др Благоје Шупић аутор је већег броја интерних анализа и информација у оквиру Електропривреде Републике Српске, које се односе на унапређење дјелатности из области електроенергетског сектора Републике Српске и Југоисточне Европе. Поред овога, учествовао је у раду бројних домаћих и међународних конференција и заједничких пројеката везаних за унапређење електроенергетског сектора.

Посматрајући бављење научно-истраживачким и публицистичким радом др Благоја Шупића може се рећи да оно показује његово шире теоријско и практично интересовање и оспособљеност за бављење научно-истраживачким радом, а то је потврдио и предавањем, сходно члану 71. став 7. и члану 93. Закона о високом образовању, члану 57. Статута Универзитета у Источном Сарајеву, члана 32. Статута Факултета за производњу и менаџмент Требиње и члана 7. Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву, које је одржао

изузетно квалитетно, успјешно и педагошки егзактно и тиме је показао наставничке способности на тему: „Потенцијали енергетске ефикасности из обновљивих извора енергије у Републици Српској“, а то је презентовао кроз: увод, енергетска ефикасност (у грађевинарству, у индустрији, у саобраћају), обновљиви извори енергије (карактеристике и технологије за коришћење обновљивих извора енергије, енергија водотока, сунчева енергија, енергетски потенцијали биомасе, енергија вјетра, геотермална енергија, производња електричне енергије из обновљивих извора) и закључак који репрезентује све предности које су од посебног интереса за одрживи развој овог сектора.

4. Образовна дјелатност кандидата

1. Одбрањена докторска дисертација под називом: «Стварање и финансијски ефекти електроенергетског тржишта Југоисточне Европе», Економски факултет, Универзитет у Бања Луци, 2011. године, пред члановима Комисије: проф. др Никола Шпирић, проф. др Новак Кондић и проф. др Никола Рајаковић.

2. Књига: «Регулација Електропривреде и успостављање електроенергетског тржишта за регион Балкана», Требиње, 2006. године. Рецензенти: проф. др Веселин Вукотић, академик проф. др Пантелија Дакић и проф. др Љубинко Дедовић.

3. Илустровани објављени радови у претходном поглављу овог Извјештаја.

5. Стручна дјелатност кандидата

Стручна дјелатност, истраживање и експериментални развој у друштвеним наукама, стечена је кроз дугогодишњи рад у Електропривреди Републике Српске, Матично предузеће, на радном мјесту Финансијског контролора, Директора Дитекције за односе са регулаторима и међусобне економске односе и Извршног директора за економско-финансијске послове.

Други кандидат: није било других кандидата.

III ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

Разматрајући научну дјелатност кандидата, на основу приложених радова уз пријаву, Комисија констатује да је кандидат објавио укупно шест (6) радова, од чега једну (1) књигу и пет (5) радова штампаних у међународним часописима.

Објављени радови, по свом садржају и резултатима, представљају допринос науци првенствено у ужим научним областима: Пословна економија, Финансије, Менаџмент, Електроенергетика, Електроенергетско тржиште и Енергетска ефикасност.

Стручна дјелатност кандидата састоји се у искуству стеченом кроз дугогодишњи рад у Мјешовитом Холдингу „Електропривреди Републике Српске“ Матичном предузећу а.д. Требиње.

У научно-истраживачком раду, кроз израду магистарског рада, докторске дисертације и објављених радова, кандидат залази у области Пословне економије, Финансија, Менаџмента, Електроенергетике, Електроенергетског тржишта и

Енергетске ефикасности.

На основу увида у цјелокупну документацију, документацију научно-истраживачког и стручног рада кандидата, те изложеног предавања, а узимајући у обзир одговарајуће законске прописе (чл. 77. и 93. Закона о високом образовању и чл. 38. Правилника о поступку и условима избора академског особља) Комисија сматра да кандидат др **Благоје Шупић** испуњава све научне, стручне, педагошке и моралне квалитете за избор у звање доцента за ужу научну област Међудисциплинарне друштвене науке, како је у Конкурсу и назначено.

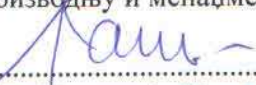
Руводећи се одредбама Закона о високом образовању, Статута Универзитета у Источном Сарајеву, Статута Факултета за производњу и менаџмент Требиње и Правилника о поступку и условима избора академског особља, Комисија предлаже Научно-наставном вијећу Факултета за производњу и менаџмент Требиње и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву да се, по основу расписаног Конкурса, др Благоје Шупић изабере у звање доцента за ужу научну област Међудисциплинарне друштвене науке.

Требиње, 07.03.2014. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

1 .....

/Проф. др Раде Иванковић, предсједник
Ужа научна област: Маркетинг,
Редовни професор, Универзитет у Источном Сарајеву,
Факултет за производњу и менаџмент Требиње /

2 .....

/Академик Пантелија Дакић, члан
Ужа научна област: Машинство,
Академик, Академија наука и умјетности Републике Српске,
Бања Лука /

3 .....

/Проф. др Никола Рајаковић, члан
Ужа научна област: Електроенергетика,
Редовни професор, Универзитет у Београду,
Електротехнички факултет Београд/

IV ИЗДВОЈЕНО ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

Издвојеног мишљења чланова Комисије није било.

Требиње, 07.03.2014. године